

Odchov telat z pohledu praxe

Telata 2024 – to byl název semináře, který pro chovatele dojeného skotu zorganizovaly společnosti VVS Verměřovice, s. r. o., a ADDICOO GROUP, s. r. o. V Němčicích u Kolína se sešla bezmála stovka zájemců, která se od zahraničních a tuzemských specialistů dozvěděla vše, co souvisí se zdárným odchovem telat. Kromě aktuálních poznatků samozřejmě nechyběly ani praktické zkušenosti – tentokrát z chovů společností Agro Staňkov, a. s., a Jasanka, s. r. o.

Martin Jedlička

O praktické zkušenosti se podělily zootechničky Kateřina Gabrielová z akciové společnosti Agro Staňkov a Ing. Lucie Pokorná z rodinného podniku Jasanka, s. r. o.

Charakteristika společnosti Agro Staňkov, a. s.

Agro Staňkov, a. s., hospodaří na Plzeňsku na výměře 3500 ha zemědělské půdy. Zabývá se klasickou zemědělskou výrobou reprezentovanou rostlinnou a živočišnou produkcí, respektive pěstováním tržních a krmných plodin a chovem holštýnského skotu. V rámci rostlinné výroby pěstuje obilniny v zastoupení pšenice a ječmene, dále řepku, kukuřici, jeteloviny a trávy. V živočišné výrobě se specializuje na chov holštýnského skotu, přičemž z celkové počtu 760 evidovaných krav má

týdnů je prodávají do zástavu. V dalším středisku – Mímov jsou pak mladé jalovice od čtyř do dvanácti měsíců věku, odkud v další fázi odchovu putují do střediska Hlohová, kde se od 13 měsíců věku zapouštějí.

„V Mímově máme asi 300 jalovic, dalších 340 jalovic, z nichž je 90 vysokobřezích, je v Hlohové. Ve Staňkově je 24 vysokobřezích jalovic a průměrný stav telat odpovídá 180 kusům. Celkové ztráty telat za rok 2023, včetně mrtvých rozených, byly na úrovni 5,3 %. Co se užítivosti týká, aktuálně evidujeme 39,5 litru mléka na krávu v produkci, respektive 35 litrů na ustájenou dojnici. Na první laktaci dosahujeme v průměru 10 400 litrů mléka, u krav na druhé laktaci je to o 1200 l více. No a úspěšnost zabřeznutí je u krav vyšší než 50 %, přičemž u jalovic je okolo 70 %,“ zahájila svou prezentaci Kateřina Gabrielová.

Kateřina Gabrielová, Agro Staňkov, a. s.
Foto Martin Jedlička

šim použitím se mlezivo ohřívá asi dvacet minut v teplé lázni.

„Ohledně managementu mleziva máme od veterinárního lékaře vypracovaný protokol,

váme v dávce odpovídající minimálně třem litrům. Pokud tele svou první dávku mleziva nevyčerpá, použijeme sondu. Na čtvrté napojení podáváme nativní mléko od oteletých krav, které nejsou v laktaci déle než pět dnů. Začínáme dvěma dávkami po třech litrech mléka, které dávkujeme s využitím mlíktaxi. Abychom předešli dietetickým problémům, dbáme na to, aby teplota podávaného mléka neklesla pod 38 °C. Ideální teplota je od 40 do 44 °C. V zimním období podáváme všem telatům druhý den po narození rehydratační přípravek Glucosol. Uplatňuje se také při onemocněních doprovázených dehydratací, a tak ho podáváme společně s přípravkem Humac (poznámka: období živočišného uhlí) i průjemujícími telatům,“ vysvětlila dále přednášející.

Přibližně od pátého do desátého dne chovatelé přecházejí na napájení sušeným mlékem, a to dvakrát denně po třech litrech mléčného nápoje. Ve věku jednoho měsíce telatům zvýší dávku mléka celkem na sedm litrů při dvojnásobném krmení za den. Snížení denní dávky mléka na dvakrát dva litry pak telata ve 46. dnu věku nastartuje k vyšší spotřebě starteru. Za dalších deset dnů, respektive v šestapadesáti dnech zde telata odstavují. A jak zootechnička zdůraznila, nikdy nekrmí telatům odpadní mléko, respektive od léčených krav, ani nemíchají nativní mléko se sušenou mléčnou náhražkou.

Prevence jako bonus pro zdraví

Turnusový odchov a optimální zoohygienská prostředí jsou základem opatření minimalizujících zdravotní rizika telat.

„Po vyskladnění telat nejprve provedeme důkladnou mechanickou očistu boudiček vysokotlakým čisticím strojem a následně vše důkladně vydezinfikujeme preparáty, jež jsou účinné i na kryptosporidie. Vedle samotných boudiček je třeba věnovat maximální pozornost i místu, na němž boudička stojí, stejně jako kovovým ohrádkám. Také dbáme na dostatečné rozestupy mezi boudičkami a jejich bohaté nastlání slámou až do dvou třetin výšky boudičky. Podestýlku udržujeme suchou pravidelným přistyláním. Osvědčilo se nám nastylat i ohrádku před boudičkou. Jednak tím zamezíme vlhkosti a udržíme patogeny pod podestýlkou, jednak snížíme riziko prochladnutí telat v případě, že ulehnu před boudičkou. Podestýlku v boudičce i ohrádce pravidelně prospáváme pilinami, které velmi dobře odvádějí vlhkost,“ vysvětlila Kateřina Gabrielová, která ve své prezentaci navázala doporučením, jak pečovat o průjemující telata.

„Telata s průjmem označíme červenou páskou. Dietetické průjmy nelčíme, pouze snížíme dávku mléka a podáme rehydratační přípravek Glucosol, případně i Humac. Pokud však má tele první až druhý týden po narození silný, žlutě zbarvený prů-

Ing. Lucie Pokorná, Jasanka, s. r. o.
Foto Martin Jedlička

jem vodnaté až hlenovité konzistence s příměsí krve, a navíc má zvýšenou teplotu, voláme veterináře. Infekci vyvolanou kryptosporidii léčíme Gabbrovetem, v ostatních případech použijeme antibiotika. Je důležité zajistit, aby postižená telata dostala rehydratační roztoky, například již zmiňovaný Glucosol nebo živou vodu. Pokud nepijí, použijeme sondu. Nejdříve však až tři hodiny po napájení mlékem, abychom předešli dietetickým problémům, jako jsou tympanie či průjem. U telat s akutní tympanií postupujeme na doporučení veterináře tak, že vysadíme mléko nebo mléčnou náhražku a podáme koncentrovaný roztok Glucosolu s dvojnásobně až trojnásobně vyšší koncentrací, rozpuštěný v 1,5 až 2 litrech vody a dále

provazuje na výměře 1950 ha, přičemž na polovině obhospodařované plochy pěstuje obilniny, 30 % výměry slouží jako krmivová základna a na zbytku orné půdy jsou olejoviny s bramborami.

V živočišné výrobě se rodinná společnost zabývá chovem českého strakatého skotu. Z celkové počtu 1245 evidovaných zvířat je 460 dojnic, které jsou ustájené ve dvou produkčních stájích, přičemž jedna je ve středisku Krátošice a druhá v Roudné. Navazující ustájovací kapacity pro odchov telat a jalovic a výkrm býků jsou v okolních vesnicích.

Podle uzáveřky za posledních dvanáct měsíců chovatelé společnosti Jasanka dosahují průměrné užítivosti 9227 kg mléka, respektive 31 kg na dojenou a 27 kg na ustájenou krávu se složkami 3,86 % tuku a 3,62 % bílkovin. Co se týká reprodukce, zabřezávání krav odpovídá úrovni pod padesát procent, u jalovic je kolem 70 %.

„Po narození tele ošetříme, napojíme a označíme. Samozřejmě se postaráme i o matku, které ze všeho nejdříve podáme drink po otelení. Mlezivo získané od oteletých krav kontrolujeme refraktometrem. Pokud je kvalitní a máme ho dostatek, zamrazíme ho v kolostrálním pytlí. V případě potřeby mlezivo rozmrazujeme pomalou metodou ve vodní lázni na teplotu 45 °C. Jestliže otelení proběhne v pořádku a tele je životaschopné, respektive má sací reflex, dostane mlezivo v dávce 3,5 litru nejpozději do dvou ho-

Napájení telat z mléčného automatu je řešením zejména pro farmy s nedostatkem ošetřujícího personálu
Foto Martin Jedlička

v produkci 646 dojnic. Živočišnou výrobu zde provozují ve třech střediscích. Respektive ve Staňkově, kde jsou březí krávy a březí jalovice, které se sem převážejí na porodnu ze střediska v Hlohové asi tři až čtyři týdny před porodem. Dále tu jsou krávy v produkci a telata, respektive jalovice do čtyř měsíců věku. Býčky zde nevykrmují, ale od tří

Telata na mléčné výživě

K odchovu telat zootechnička akciové společnosti Agro Staňkov uvedla, že asi před rokem pořídili zařízení ColoQuick, které využívají pro pasteraci mleziva. Zmínila, že samotná pasterace trvá asi dvě hodiny a takto ošetřené mlezivo se následně uchovává v mrazáku. Před dal-

v němž je celý postup od nadojení přes uchovávání a podání mleziva teleti. Kvalitu mleziva měří refraktometrem. Kvalitní mlezivo vhodné pro první napojení telete je takové, pokud má na stupnici hodnotu Brix 22 % a více. Mlezivem tele napojíme celkem třikrát, poprvé do dvou hodin po narození, podruhé do osmi hodin s tím, že vždy ho podá-

Suchá a bohatě nastlaná boudička skýtá teleti nezbytný komfort
Foto Martin Jedlička

Tympanol, který zamezuje nadýmání. Také Tympanol ředíme, a to v 1,5 až 2 litrech živé vody a telatům ho podáváme sondou, jinak je jeho účinek minimální. Každé takové tele je nonstop pod dozorem ošetřujícího personálu, mezi směnami je kontrolou pověřený noční hlídač. Kamerový systém využíváme především pro kontrolu zvířat na porodnách,“ uvedla v závěru svého vystoupení reprezentantka akciové společnosti Agro Staňkov.

Jak to děláme my: Jasanka, s. r. o.

Rodinný podnik Jasanka, s. r. o., který se již více než třicet let věnuje klasické zemědělské výrobě, hospodaří v jižních Čechách na Tábořsku. Rostlinnou výrobu

din po narození. Od prvního dne věku podáváme telatům také vodu. Od pátého dne života je napájíme sušeným mlékem, kterým krmíme až do odstavu. První dva týdny jsou telata ustájená v boudičkách, potom je převádíme do skupinového kotce, kde je krmíme z mléčného automatu. Jestliže ještě v roce 2022 jsme vykazovali ztráty telat úhynem na úrovni 22 %, o rok později to bylo 9,8 %, přičemž aktuální podíl uhynulých telat odpovídá 1,6 %. Rápidní změnu přinesla opatření, která jsme zavedli v loňském roce. Především jsme zlepšili práci s kolostrem a stejně tak i péči o telata, která dostal na starosti konkrétní ošetřovatel,“ podělila se o své zkušenosti Ing. Lucie Pokorná. ■

Jen správně odchované jalovice jsou předpokladem odpovídající užítivosti
Foto Martin Jedlička